

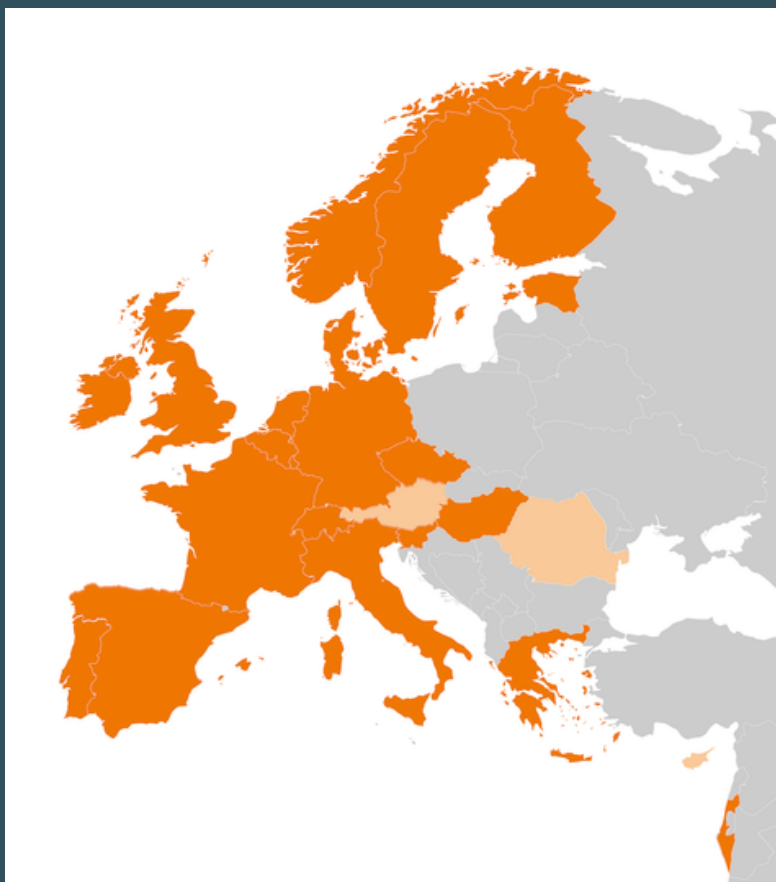
A dark, atmospheric photograph of a forest at night. The trees are bare and silhouetted against a dark blue sky. A large, bright full moon hangs in the upper center. In the distance, a small, dark figure is visible on a path or clearing. The overall mood is mysterious and eerie.

Andmeõudusjutud

Diana Pilvar
ELIXIR Eesti

ELIXIR Eesti

- ELIXIR on Euroopa loodusteaduste infrastruktuur
- Eesti üksus keskendub tarkvaratööriistade ja andmebaaside arendamisele ja hooldamisele, bioinformaatika ja biopanganduse ühendamisele ning teadlaste koolitamisele

<https://elixir.ut.ee/training/upcoming/>

Tark õpib teiste vigadest,
rumal vaid enda omadest

Andmed on kättesaamatud

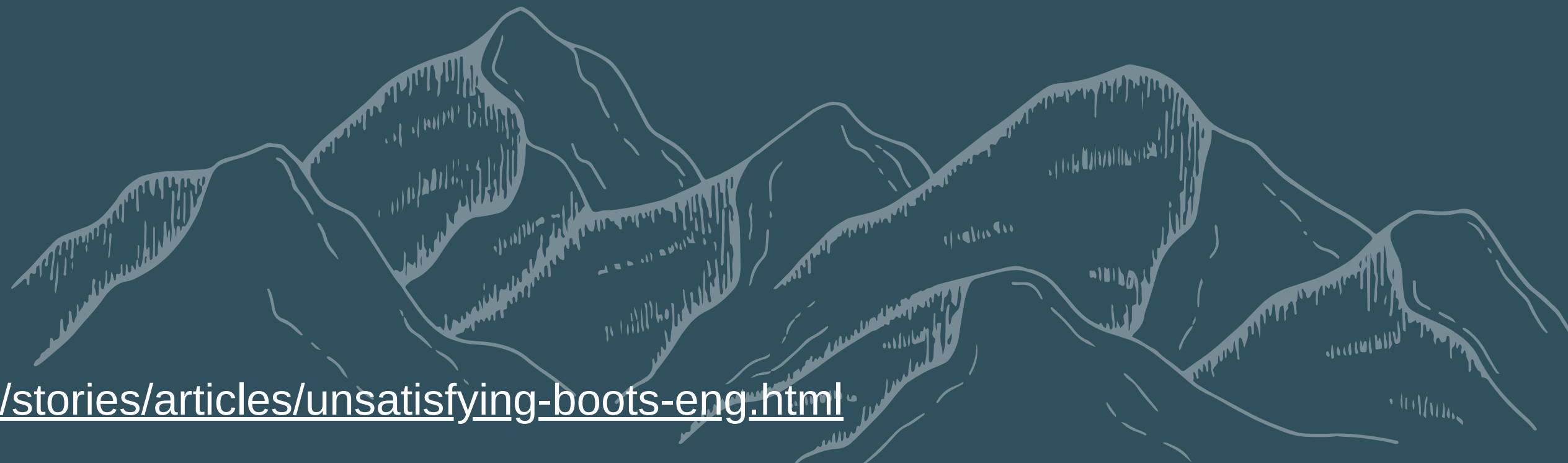

- Teadlane välitöödel Tadžikistanis, Pamiiri mägedes
- Sülearvuti ei käivitu, materjale kätte ei saa
- Internetiühendust pole

Varukoopiad, eriti välitöödel!

Pilvesalvestus ei toimi kui internetiühendus puudub

<https://forschungsdaten-thueringen.de/stories/articles/unsatisfying-boots-eng.html>

Politsei

- LA politseiosakonna kuritegude kaart 2008 - 2009; 1380 kirjet politseijaoskonna ümbrusest
- 4% kõigist linnas registreeritud kuritegudest.
- Kuriteo asukoht määramata - politseijaoskonna asukoht vaikimisi väärtus

- Alati määratud puuduva teabe väärtus (“-”, “null”, “NA”)
- PlutoF ja Selver

Sharepoint

- Rühm töötas projekti kallal, mille tähtaeg oli lähedal, Sharepointis
- Lõppfaasis tuli kõik vanad ja mittevajalikud failid kustutada
- Mustandi asemel kustutati lõpparuanne.
- Valede (default) seadistuste tõttu ei olnud varundamist alustatud.

- Selgita välja, kuidas andmete varundamine toimib!
- Paljud funktsioonid tuleb esmalt aktiveerida või kohandada vastavalt projekti vajadustele.

<https://forschungsdaten-thueringen.de/stories/articles/There-is-always-an-option-eng.html>

Perekond?

- 2003 koguti andmeid uuringu osalejate pereliikmete kohta
- Juhuslikult valitud õdesid-vendi teavitati, et nende [vend / õde], sündinud [pp.kk.aaaa], oli andnud teadlastele nende kontaktandmed
- Exceli failis info sorteeriti sünnikuupäeva järgi aga ainult 1 veerg
- Inimesed arvasid, et neil on õde-vend, kellest nad ei teadnud, või et nende isal on teine pere

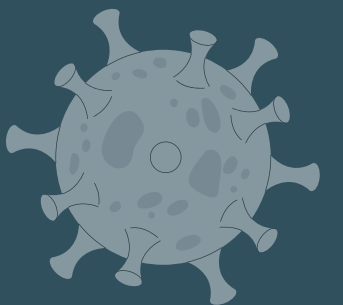
Põhiandmefaile ei tohiks kunagi üle kirjutada ja isikuandmete käitlemisel tuleb olla eriti ettevaatlik!

Covid-19

- Pandeemia algusest peale juhtumite arv Exceli tabelites
- Exceli tarkvaras saadaolevate ridade arv on piiratud. Uuemas versioonis 1M rida, vanemas 65K rida
- Iga testitulemus lõi mitu andmerida, iga fail oli piiratud umbes 1,400 juhtumiga.
- Kustutati CSV-faili importimisel, kus oli 16,000 esitatud koroonajuhtumit, üleliigsed read kokku 15,841 juhtumi puhul.
- 1,980 juhtumit päevas jäi sellel ajal keskmiselt tähelepanuta
- Suurbritannia koroonastatistika näis mõneks päevaks parem ning nakkusahelaid ei jälgitud.

- Andmete importimisel tagage, et nii andmeformaad kui ka tarkvara suudaksid andmete tüüpi ja ulatust korrektselt käsitleda.
- Võimalusel tuleks alati ka eelistada uuemat tarkvara versiooni

<https://www.bbc.com/news/technology-54423988>

<https://forschungsdaten-thueringen.de/stories/articles/20211026-the-table-is-full.html>

Topeltvargus

- Hans töötas terviseandmetega hooldekodude elanike kohta
 - Andmeid hoiti instituudis range turvaprotokolliga ning neid sai töödelda ainult kohapeal.
 - Väikese pettusega õnnestus Hansil turvameetmetest mööda hiilida ja teha koopiad
 - Ühel päeval töötas Hans kohvikus. Tualetti minnes jättis ta sülearvuti järelvalveta ja ekraanilukuta lauale.
 - Inimene, kes oli spetsialiseerunud andmete luuramisele avalikes kohtades, kasutas võimalust andmete, sealhulgas isikut tuvastava teabe (nimed, aadressid) kopeerimiseks, et müüa teavet kuritegelikele kolmandatele osapooltele.
-
- Turvameetmeid tuleb järgida! Kasutage pseudonümiseerimist!
 - Avalikus kohas töötamisel on ohud suuremad. Krüpteerige faile, lukustage arvuti!
- VPN!

Õngitsus

- 15-16 okt 2019 Maastrichti Ülikoolis avati kahel erineval tööjaamal kaks õngitsuskirja.
- E-kirjad võimaldasid ründajatel pääseda ligi ülikooli süsteemidele.
- 21. novembril 2019 said täielikud admini õigused ülikooli võrguinfrastruktuuri üle.
- Lunavara rünnak 23. detsembril 2019, kui Clop lunavara paigaldati 267 Windowsi serverisse, krüpteerides kõik failid ja nõudes nende taastamise eest lunaraha.
- Jõulupühad! Kuni kakssada UM-i töötajat ei veetnud jõulupühi rahulikult kodus, vaid töötasid vähemalt osalise tööajaga.
- Hollandi ülikool maksis pärast jõulurünnakut häkkeritele lunarahana 220 000 dollarit.

Ärge avage õngitsuskirju ega klikkige kahtlastel linkidel!

<https://grahamcluley.com/dutch-university-ransomware/>

Asper Biogene

- 2023 teatas Asper Biogene OÜ, et keegi on nende andmebaasi ebaseaduslikult sisse tunginud ning laadinud alla erinevaid faile.
- Laaditi alla ~100 000 erineva faili koopiat, milles on ~10 000 inimese isiku- ja terviseandmeid.
- Osa failidest sisaldasid geneetiliste analüüside tulemusi
- Vähemalt üks teade eraisiku väljapressimisest
- Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) nõuetele vastava isikuandmete töötlemise turvalisuse tagamata jätmise osas määras AKI 80 000 euro suuruse rahatrahvi.

Pseudonümiseerige ja krüpteerige tundlikke andmeid!

<https://www.err.ee/1609194367/geenitestimise-ettevotest-asper-biogene-lekkisid-andmed>

<https://www.err.ee/1609200061/asper-biogene-i-andmelekk-jarel-on-teada-vahemalt-uks-valjapressimisjuhtum>

<https://www.aki.ee/uudised/trahviotsus-85-000-suurune-rahatrahv-asper-biogene-ou-le>

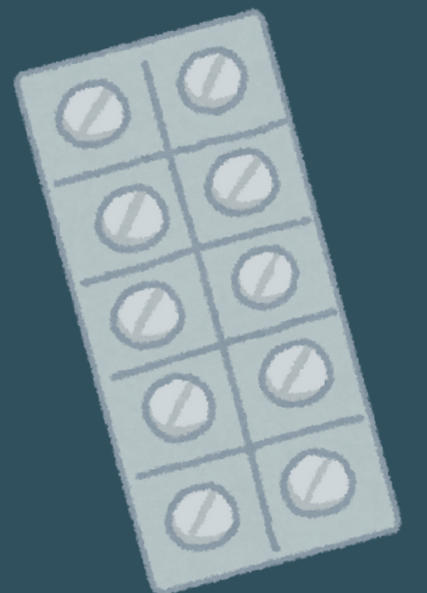

Apotheka ja Allium UPI OÜ

- Iga teise eestlase isikukood, ostuinfo ja kontaktandmed lekkisid apteegi- ja haiglakaupadega tegeleva Allium UPI süsteemist
- Kelmid said kätte andmed aastatest 2014–2020, sest tegu oli andmebaasi varukoopiaga, kus reaalaia infot ei kuvatud.
- Kokku saadi kätte
 - 400 000 e-posti aadressi
 - 60 000 koduaadressi
 - 30 000 telefoninumbrit.
 - 43 miljoni ostu andmed, kus on näha käsimüügiravimid
- Politsei teatel kulusid süsteemi sissemurdmisest kuni andmete allalaadimiseni mõned minutid

Ka varukoopiatele peaks rakendama turvameetmeid!

A dark, atmospheric night scene in a forest. The trees are bare and silhouetted against a deep blue, foggy background. A large, bright full moon hangs in the sky, casting a soft glow. A small, dark figure is visible in the distance on a path, and a few birds are seen flying in the sky.

Aitäh kuulamast!

<https://www.aki.ee/uudised/andmekaitsetised-rikkumised-2024>

[https://www.aki.ee/uudised/aki-vaarteootsus-pere-sihtkapitali-
lastetu-pereuuringu-osas](https://www.aki.ee/uudised/aki-vaarteootsus-pere-sihtkapitali-lastetu-pereuuringu-osas)